

Parshat Pekudei - The End Explains the Beginning

Torah in Motion March 14, 2024

Source Sheet by Dr. Susan Hornstein

1. Exodus 25:8

(8) And let them make Me a sanctuary that I may dwell among them.

שמות כ"ה:ח'

(ח) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם:

2. Exodus 39:32-43

(32) Thus was completed all the work of the Tabernacle of the Tent of Meeting. The Israelites did so; just as ה' had commanded Moses, so they did. (33) Then they brought the Tabernacle to Moses, with the Tent and all its furnishings: its clasps, its planks, its bars, its posts, and its sockets; (34) the covering of tanned ram skins, the covering of dolphin skins, and the curtain for the screen; (35) the Ark of the Pact and its poles, and the cover; (36) the table and all its utensils, and the bread of display; (37) the pure lampstand, its lamps—lamps in due order—and all its fittings, and the oil for lighting; (38) the altar of gold, the oil for anointing, the aromatic incense, and the screen for the entrance of the Tent; (39) the copper altar with its copper grating, its poles and all its utensils, and the laver and its stand; (40) the hangings of the enclosure, its posts and its sockets, the screen for the gate of the enclosure, its cords and its pegs—all the furnishings for the service of the Tabernacle, the Tent of Meeting; (41) the service vestments for officiating in the sanctuary, the sacral vestments of Aaron the priest, and the vestments of his sons for priestly service. (42) Just as ה' had commanded Moses, so the Israelites had done all the work. (43) And when Moses saw that they had performed all the tasks—as ה' had commanded, so they had done—Moses blessed them.

שמות ל"ט:ב-מ"ג

(לב) וַתִּכָּל (לב) כָּל־עֲבֹדַת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת־מֹשֶׁה כִּן עָשׂוּ: {פ} (לג) וַיָּבִיאוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶל־מֹשֶׁה אֶת־הָאֹהֶל וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו קְרָסָיו קְרָשָׁיו בְּרִיחָו וְעַמֻּדָיו וְאֹדְנָיו: (לד) וְאֶת־מַכְסֵה עוֹרֹת הָאֵילִם הַמְאֻדָּמִים וְאֶת־מַכְסֵה עֶרְתֹת הַתְּחָשִׁים וְאֶת פְּרָכֹת הַמָּסָךְ: (לה) אֶת־אֲרוֹן הָעֵדוּת וְאֶת־בִּדְיוֹ וְאֶת הַכַּפֹּרֶת: (לו) אֶת־הַשְּׁלֶחָן אֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים: (לז) אֶת־הַמְנֹרֶה הַטָּהוֹרָה אֶת־נִרְתָּיהָ נֹרֹת הַמְעֹרְכָה וְאֶת־כָּל־כְּלֵיהָ וְאֶת שֶׁמֶן הַמְאֹר: (לח) וְאֶת מִזְבַּח הַזֹּהֵב וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קִטְרֹת הַסַּמִּים וְאֶת מִסְךְ פֶּתַח הָאֹהֶל: (לט) אֶת מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת־מַכְבָּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־בִּדְיוֹ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו אֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ: (מ) אֶת קַלְעֵי הַחֲצָר אֶת־עַמֻּדֵיהָ וְאֶת־אֹדְנֵיהָ וְאֶת־הַמָּסָךְ לְשַׁעַר הַחֲצָר אֶת־מִיתְרָיו וְיִתְדֹתֶיהָ וְאֶת כָּל־כֵּלֵי עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן לְאֹהֶל מוֹעֵד: (מא) אֶת־בְּגָדֵי הַשָּׂרָד לְשַׂרְתֵי בִקְדָשׁ אֶת־בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאֹהֶל הַכֹּהֵן וְאֶת־בְּגָדֵי בָנָיו לְכַהֵן: (מב) כָּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה ה' אֶת־מֹשֶׁה כִּן עָשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל־הָעֲבֹדָה: (מג) וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת־כָּל־הַמְּלָאכָה וַיְהִי עֲשׂוֹ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' כִּן עָשׂוּ וַיְבָרַךְ אֹתָם מֹשֶׁה: {פ}

3. Haamek Davar on Exodus 39:32

As it is known that Israel desired greatly that the Holy Presence descend in their midst, as it says in Parshat Ki Tissa. It seems logical that for this purpose they tried hard to do everything that ה' had commanded, as it says, "just as the Lord had commanded, so they did."

4. Genesis 1:31-2:3

(31) And God saw all that had been made, and found it very good. And there was evening and there was morning, the sixth day. (1) The heaven and the earth were finished, and all their array. (2) On the seventh day God finished the work that had been undertaken: [God] ceased on the seventh day from doing any of the work. (3) And God blessed the seventh day and declared it holy—having ceased on it from all the work of creation that God had done.

5. Midrash Tanchuma, Pekudei 2:3

(3) R. Jacob the son of Issi asked: Why does it say; *I love the habitation of Thy house, and the place where Thy glory dwelleth?* **Because the Tabernacle is equal to the creation of the world itself.** How is that so? Concerning the first day, it is written: *In the beginning God created the heaven and the earth* (Gen. 1:1), and it is written elsewhere: *Who stretched out the heavens like a curtain* (Ps. 104:2), and concerning the Tabernacle it is written: *And thou shalt make curtains of goats' hair* (Exod. 26:7). About the second day of creation it states: *Let there be a firmament and divide between them, and let it divide the waters from the waters* (Gen. 1:6). About the Tabernacle it is written: *And the veil shall divide between you* (Exod. 26:33). With regard to the third day it states: *Let the waters under the heavens be gathered* (Gen. 1:9). With

העמק דבר על שמות ל"ט:ל"ב

(ב) ויעשו בני ישראל ככל וגוי כן עשו. כאשר ידוע שישראל נתאוו מאד שיהי השכינה שרויה בתוכם כמש"כ בפ' תשא. היה עולה עה"ד שבשביל זה השתדלו לעשות הכל מש"ה פ"י הכתוב שרק כאשר צוה ה' כן עשו:

בראשית א':ל"א-ב':ג'

(לא) וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה וַהֲנִיחַ טוֹב מְאֹד וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי: {פ} (א) וַיִּכְלֹו הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צָבָאָם: (ב) וַיִּכְלֹו אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל-מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: (ג) וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שִׁבַּת מְכַל-מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר-בְּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת: {פ}

מדרש תנחומא, פקודי ב':ג'

(ג) אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בְּרַבִּי אָסִי, לָמָּה הוּא אוֹמֵר, ה' אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתְךָ וּמְקוֹם מְשָׁכַן כְּבוֹדְךָ (תהלים כו, ח), בְּשִׁבְלִי שֶׁשָּׁקוּל כְּנֶגֶד בְּרִיאַת עוֹלָם. כִּי צַד, בְּרֵאשׁוֹן כְּתִיב: בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְכִתִּיב: נוֹטָה שָׁמַיִם כִּי רִיעָה (תהלים קד, ב). וּבְמִשְׁכַּן מַה כְּתִיב: וְעֲשִׂיתָ יְרִיעַת עֲזִים (שמות כו, ז). בְּשֵׁנִי, יְהִי רִקִיעַ, וְאוֹמֵר בְּהֵן הַבְּדִלָה, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. וּבְמִשְׁכַּן כְּתִיב: וְהַבְּדִילָה הַפְּרִכַת לָכֶם (שמות כו, לג). בְּשִׁלְשִׁי כְּתִיב מַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: יִקְוּ הַמַּיִם. וּבְמִשְׁכַּן כְּתִיב: וְעֲשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכִנּוּ נְחֹשֶׁת וְגו' וְנָתַתָּ שָׁמָּה מַיִם (שמות ל, יח). בְּרִבְעִי בְּרָא מְאוֹרוֹת, דְּכִתִּיב: יְהִי מְאֹרֹת בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וּבְמִשְׁכַּן כְּתִיב: וְעֲשִׂיתָ מְנֹרֶת זָהָב

reference to the Tabernacle it is written: *Thou shalt also make a laver of brass ... and thou shalt put water therein* (Exod. 30:18). On the fourth day God created light, as is stated: *Let there be lights in the firmament of heaven* (Gen. 1:14), and concerning the Tabernacle it is said: *And thou shalt make a candlestick of pure gold* (Exod. 25:31). On the fifth day God created birds, as it is said: *Let the waters swarm with swarms of living creatures, and let the fowl fly above the earth* (Gen. 1:20), and with reference to the Tabernacle. God directed them to offer sacrifices of lambs and birds, and it says as well: *And the cherubim shall spread out their wings on high* (Exod. 25:20). On the sixth day God created man, as it is said: *And God created man in God's own image, in the image of God God created him* (Gen. 1:27), and about the Tabernacle it is written: *A man who is a high priest who has been anointed to serve and to minister before God.*³ You write that this is not a direct quote from the Bible. On the seventh day *The heaven and the earth were finished* (Gen. 2:1), and with regard to the Tabernacle it is written: *Thus was completed all the work of the Tabernacle* (Exod. 39:32). Concerning the creation of the world it is written: *And God blessed* (Num. 2:3), and of the Tabernacle it is said: *And Moses blessed them* (Exod. 39:43); with regard to the creation it is said: *And God finished* (Gen. 2:2), and of the Tabernacle it is written: *On that day Moses made an end* (Num. 7:1); of creation it says: *And hallowed it* (Gen. 2:2), and of the Tabernacle: *And had anointed it and sanctified it* (Num. 7:1). Why is the Tabernacle equal to heaven and earth? Because even as heaven and earth bear witness concerning Israel, as it is written: *I call heaven and earth to witness against you this day* (Deut. 30:19), so the Tabernacle bears witness in behalf of Israel, as is said: *These are the accounts of the Tabernacle, even the Tabernacle of the testimony* (Exod. 38:21). Hence it is said: *Lord, I love the habitation of Thy house, and the place where Thy glory dwelleth* (Ps. 26:8).

(שמות כה, לא). בְּחִמְשֵׁי בְרָא עוֹפוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שָׁרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף. וּבַמִּשְׁכָּן, כְּנִגְדֵן לַעֲשׂוֹת קִרְבָּנוֹת, כְּבָשִׂים וְעוֹפוֹת. וּבַמִּשְׁכָּן, וְהָיוּ הַקְּרָבִים פְּרָשֵׁי כְנָפִים לְמַעַלָּה (שמות לה, כ). בְּשֵׁשֶׁי נִבְרָא אָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ (בראשית א, כז), בְּכְבוֹד יוֹצְרוֹ. וּבַמִּשְׁכָּן כְּתִיב אָדָם, שֶׁהוּא כֹהֵן גָּדוֹל, שֶׁנֶּמְשַׁח לְעַבֵּד וּלְשַׁמֵּשׁ לִפְנֵי ה'. בְּשִׁבְעֵי, וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וּבַמִּשְׁכָּן כְּתִיב: וְתָכַל כָּל עֲבוֹדַת בְּבִרְיַאת הָעוֹלָם כְּתִיב וַיִּבְרָךְ אֱלֹקִים וּבַמִּשְׁכָּן כְּתִיב וַיִּבְרָךְ אֶתְּם מִשָּׁה. בְּבִרְיַאת הָעוֹלָם כְּתִיב: וַיִּכַּל אֱלֹקִים. וּבַמִּשְׁכָּן כְּתִיב: וַיְהִי בַיּוֹם כְּלוֹת (במדבר ז, א). בְּבִרְיַאת הָעוֹלָם כְּתִיב: וַיִּקְדַּשׁ אֹתוֹ. וּבַמִּשְׁכָּן כְּתִיב: וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיִּקְדַּשׁ אֹתוֹ (במדבר ז, א). וְלָמָּה הַמִּשְׁכָּן שְׁקוּל כְּנִגְדֵן שָׁמַיִם וָאָרֶץ. אֲלָא מָה שָׁמַיִם וָאָרֶץ הֵם עֲדִים עַל יִשְׂרָאֵל דְּכְתִיב הָעֵדוּתִי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (דברים ל, יט), אִף מִשְׁכָּן עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר: אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכָּן הָעֵדוּת. לְכֹךְ נֶאֱמַר: ה' אֱהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתְךָ וּמְקוֹם מִשְׁכָּן כְּבוֹדְךָ וּגּוֹ'.

6. Exodus 40:16-18

(16) This Moses did; just as ה' had commanded him, so he did. (17) In the first month of the second year, on the first of the month, the Tabernacle was set up. (18) Moses set up the Tabernacle, placing its sockets, setting up its planks, inserting its bars, and erecting its posts.

7. Midrash Tanchuma, Pekudei 11:5

(5) When at last they completed the work of the Tabernacle, they sat waiting for the Shekhinah to descend and hover over it. However, they were distressed because the Shekhinah failed to hover over it. What did they do then? They went to the wise-hearted men and said to them: "Why do you sit by idly? Erect the Tabernacle and the Shekhinah will come to rest among us." They tried to erect the Tabernacle, but did not know how. They were unable to make it stand. Whenever they thought they had assembled it, it would fall apart. They went to Bezalel and Oholiab and said: "Come, erect the Tabernacle that you have constructed, perhaps you will be worthy to erect it." They too tried to assemble it but were unable to do so. They began muttering and complaining, saying: "See what the Son of Amram did to us when he took our possessions for this Tabernacle, and made us assume this burden while promising us that the Holy One, would descend from the heavenly sphere and would dwell within the curtain of goats' hair, as is said: *That I may dwell among them* (Exod. 25:8)."

8. Exodus 40:1-33

(1) And ה' spoke to Moses, saying: (2) On the first day of the first month **you shall set up** the Tabernacle of the Tent of Meeting. (3) Place there the Ark of the Pact, and screen off the ark

שמות מ':ט"ז-י"ח

(טז) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ כֵּן עָשָׂה: {ס} (יז) וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיית בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הוּקַם הַמִּשְׁכָּן: (יח) וַיִּקַּם מֹשֶׁה אֶת־הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֶת־אֲדָנָיו וַיִּשֶׂם אֶת־קַרְשָׁיו וַיִּתֵּן אֶת־בְּרִיחָיו וַיִּקַּם אֶת־עַמֻּדָיו:

מדרש תנחומא, פקודי י"א:ה'

(ה) כִּיּוֹן שֶׁגָּמְרוּ מְלָאכַת הַמִּשְׁכָּן, הָיוּ יוֹשְׁבֵינָם וּמְצַפִּין אִימְתֵי תְּבֵא שְׁכִינָה וְתִשְׁרָה בּוֹ, וְהָיוּ מְצַטְעָרִין הַכֹּל מִפְּנֵי שֶׁלֹּא שָׁרְתָה שְׁכִינָה עֲלֵינוּ. מָה עָשׂוּ. הִלְכוּ לָהֶם אֶצֶל חַכְמֵי לֵב, אָמְרוּ לָהֶן, וּמָה אַתֶּם יוֹשְׁבֵינָם, הֲעֵמִידוּ אִתְּם אֶת הַמִּשְׁכָּן וְתִשְׁרָה שְׁכִינָה בֵּינֵנוּ. הָיוּ מְבַקְשִׁים לְהֵעֱמִידוֹ, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִין וְלֹא יְכוּלִין לְהֵעֱמִידוֹ. וּכְשֶׁהֵן חוֹשְׁבִין לְהֵעֱמִידוֹ, הוּא נוֹפֵל. מִיָּד הִלְכוּ לָהֶם אֶצֶל בְּצֻלָּאֵל וְאַהֲלִיאֵב, אָמְרוּ לָהֶם, בּוֹאוּ אִתְּם וְהֵעֱמִידוּ הַמִּשְׁכָּן שְׁאַתְּם עֹשִׂיתֶם אוֹתוֹ, שְׁמָא עַל יְדְכֶם רְאוּי לְעַמֵּד. מִיָּד הִתְחִילוּ לְהֵעֱמִידוֹ וְלֹא יָכְלוּ. הִתְחִילוּ מְסִיחִין וּמְרַנְּנִין וְאוֹמְרִים: רְאוּ מָה עָשָׂה לָנוּ בֶן עַמְרָם שֶׁהוֹצִיא אֶת מְמוֹנָנוּ בַּמִּשְׁכָּן הַזֶּה וְהַכְּנִיס אוֹתָנוּ לְכָל הַטֶּרַח הַזֶּה וְאָמַר לָנוּ כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד מִן הַעֲלִיּוֹנִים וְשׁוֹרָה בְּתוֹךְ יְרִיעוֹת עֲזִים, שֶׁנֶּאֱמַר: וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם (שמות כה, ח).

שמות מ':א'-ל"ג

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) בְּיוֹם־הַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תִּקְיָם אֶת־מִשְׁכָּן אֹהֶל מוֹעֵד: (ג) וְשִׁמַּתְּ שֵׁם אֶת אֲרוֹן הָעֵדוּת וְסִכַּתְּ

with the curtain. ...(17) In the first month of the second year, on the first of the month, the Tabernacle **was set up**. (18) Moses **set up** the Tabernacle, placing its sockets, setting up its planks, inserting its bars, and erecting its posts. ...(33) And he **set up** the enclosure around the Tabernacle and the altar, and put up the screen for the gate of the enclosure. When Moses had finished the work,

9. Midrash Tanchuma, Pekudei 11:8

(8) R. Hiyya the son of Joseph stated: Throughout the seven days of dedication, Moses took it apart and assembled it twice each day, as is indicated in those verses by the words *erected* and *it was erected*. R. Hanina held that he did so three time each day, since it is said: *Erected, thou shalt erect, and it was erected*. How do we know that they showed him everything? Because it is said: *And they brought the Tabernacle unto Moses* (Exod. 39:32). Hence, *God draweth not God's eyes from the righteous* (Job 36:7). And Scripture adds: *And Moses saw all the work* (Exod. 39:43). It does not say "all the work of the Tabernacle" but rather *all the work*, for the words *all the work of the Tabernacle* would be equal to the work of creation itself, as is stated above.

10. Exodus 40:34-35

(34) the cloud covered the Tent of Meeting, and the Presence of ה' filled the Tabernacle. (35) Moses could not enter the Tent of Meeting, because the cloud had settled upon it and the Presence of ה' filled the Tabernacle.

11. Pirkei Avot 5:1

(1) With ten utterances the world was created. And what does this teach, for surely it could have been created with one utterance? But this was so in order to punish the wicked who destroy the world that was created with ten

על־הָאָרֶץ אֶת־הַפְּרָכֶת:...(יז) וַיְהִי בַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּת בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַיּוֹקֵם הַמְּשָׁכֵן: (יח) וַיִּקָּם מֹשֶׁה אֶת־הַמְּשָׁכָן וַיִּתֵּן אֶת־אֲדָנָיו וַיִּשֶׂם אֶת־קִרְשָׁיו וַיִּתֵּן אֶת־בְּרִיחָיו וַיִּקָּם אֶת־עַמּוּדָיו:...(לג) וַיִּקָּם אֶת־הַחֲצָר סָבִיב לַמְּשָׁכָן וְלַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן אֶת־מִסְדֵּי שַׁעַר הַחֲצָר וַיְכַל מֹשֶׁה אֶת־הַמְּלָאכָה: {פ}

מדרש תנחומא, פקודי י"א:ח'

(ח) אָמַר רַבִּי חִיָּא בַר יוֹסֵף, כָּל שִׁבְעַת יְמֵי הַמְּלוּאִים הָיָה מֹשֶׁה מְפָרְקוֹ וּמַעְמִידוֹ שְׁתֵּי פְעָמִים בְּכָל יוֹם, שְׁנַאֲמַר: תְּקִים, הַיּוֹקֵם. רַבִּי חֲנִינָא אוֹמֵר, שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, שְׁנַאֲמַר: תְּקִים, הַיּוֹקֵם, וַיִּקָּם. וּמִנֵּין שֶׁהָיוּ מֵרְאִין לוֹ כָּל דְּבַר וְדָבָר, שְׁנַאֲמַר: וַיְבִיאוּ אֶת הַמְּשָׁכָן אֶל מֹשֶׁה (שְׁמוֹת לט, לג) הָיָה, לֹא יִגְרַע מִצְדִּיק עֵינָיו (איוב לו, ז). וְקוֹרָא וְהוֹלֵךְ, וַיִּרְא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה, אֶת כָּל מְלָאכַת הַמְּשָׁכָן אֵינוֹ אוֹמֵר אֲלֵא אֶת כָּל הַמְּלָאכָה, שֶׁהָיָה הַכֹּל כְּמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית.

שמות מ':ל"ד-ל"ה

(לד) וַיִּכַּס הָעָנָן אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּכְבֹּד ה' מְלֵא אֶת־הַמְּשָׁכָן: (לה) וְלֹא־יָכַל מֹשֶׁה לְבוֹא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד כִּי־שָׁכַן עָלָיו הָעָנָן וַיִּכְבֹּד ה' מְלֵא אֶת־הַמְּשָׁכָן:

משנה אבות ה':א'

(א) בַּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. וּמָה תְּלִמוּד לֹאֹמֵר, וְהֵלֵא בְּמֵאמָר אֶחָד יְכוּל לְהַבְרָאוֹת, אֲלֵא לְהַפְרֹעַ מִן הַרְשָׁעִים שְׁמַאֲבָדִין אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת, וְלִתֵּן

utterances, And to give a good reward to the righteous who maintain the world that was created with ten utterances.

12. Pirkei DeRabbi Eliezer 3:12

(12) Some say by ten Sayings was the world created and in three (Divine attributes) are these (ten Sayings) comprised, as it is said, "The Lord by wisdom founded the earth; by understanding the Lord established the heavens, by the Lord's knowledge the depths were broken up" (Prov. 3:19, 20). By these three (attributes) was the Tabernacle made, as it is said, "And I have filled him with the spirit of God, with wisdom, with understanding, and with knowledge" (Ex. 31:3). Likewise with these three (attributes) was the Temple made, as it is said, "He was the son of a widow woman of the tribe of Naphtali, and his father was a man of Tyre, a worker in brass; and he was filled with wisdom and understanding and knowledge" (1 Kings 7:14). By these three attributes it will be rebuilt in the future, as it is said, "Through wisdom is an house builded; and by understanding it is established; and by knowledge are the chambers filled" (Prov. 24:3, 4).

13. Shabbat 119b:2

Rava said, and some say it was Rabbi Yehoshua ben Levi who said: Even an individual who prays on Shabbat evening must recite the passage: "And the heavens and

שָׁכַר טוֹב לְצַדִּיקִים שְׁמֵקִימִין אֶת הָעוֹלָם
שֶׁנִּבְרָא בְּעֶשְׂרֵה מְאֻמְרוֹת:

פרקי דרבי אליעזר ג'י"ב

(יב) ושם הוא מדור למזיקין ולזועות, לרוחות ולשדים ולברקים ולרעמים. ומשם רעה יוצאת לעולם, שנאמר (ירמיה א, יד): "מִצְפוֹן תִּפְתָּח הָרֶעָה". בעשרה מאמרות נברא העולם (משנה אבות, פרק ה, משנה א), ואלו הן: (בראשית א, ג): "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר", (בראשית א, ו): "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי רָקִיעַ", (בראשית א, ט): "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יִקְוּ הַמַּיִם", (בראשית א, יא): "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים תִּדְשֵׂא הָאָרֶץ", (בראשית א, יד): "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי מְאֹרֶת", (בראשית א, כ): "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם", (בראשית א, כד): "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ", (בראשית א, כו): "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים נַעֲשֶׂה אָדָם", (בראשית א, כט): "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים הִנֵּה נֹתְתִי לָכֶם", (בראשית ב, יח): "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ". ובשלשה כוללו, ואלו הן: בחכמה, בתבונה ובדעת, שנאמר ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו. ובשלשתן נעשה המשכן, שנאמר (שמות לא, ג): "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים בְּחִכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת". ובשלשתן נעשה בית המקדש, שנאמר (מ"א ז, יד): "בֶּן אִשָּׁה אֶלְמָנָה הוּא מִמָּטָה נִפְתְּלִי וְאָבִיו אִישׁ צָרִי חָרַשׁ נִחַשְׁתָּ וַיִּמְלֵא אֶת הַחֲכָמָה וְאֶת הַתַּבּוּנָה וְאֶת הַדַּעַת". ובשלשתן עתיד להבנות, שנאמר (משלי כד, ג): "בְּחִכְמָה יִבְנֶה בַּיִת וּבְתַבּוּנָה יִתְכַוֵּן וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלֵאוּ".

שבת קי"ט ב:ב

אמר רבא, ואיתימא רבי יהושע בן לוי: אפילו יחיד המתפלל בערב שבת צריך לומר "ויכולו", דאמר רב המנונא: כל המתפלל

the earth were finished [vaykhullu]" (Genesis 2:1–3), as Rav Hamnuna said: **Anyone who prays on Shabbat evening and recites the passage of vaykhullu, the verse ascribed them credit as if they became a partner with the Holy One, in the act of Creation. As it is stated:** "And the heavens and the earth were finished [vaykhullu]." **Do not read it as: Were finished [vaykhullu]; rather, as: They finished [vaykhallu].** It is considered as though the Holy One, and the individual who says this become partners and completed the work together. **Rabbi Elazar said: From where is it derived that speech is like action? As it is stated:** "By the word of God the heavens were made, and all of their hosts by the breath of God's mouth" (Psalms 33:6).

14. Exodus 31:13-17

(13) Speak to the Israelite people and say: Nevertheless, you must keep My sabbaths, for this is a sign between Me and you throughout the ages, that you may know that I ה' have consecrated you. (14) You shall keep the sabbath, for it is holy for you. One who profanes it shall be put to death: whoever does work on it, that person shall be cut off from among kin. (15) Six days may work be done, but on the seventh day there shall be a sabbath of complete rest, holy to ה'; whoever does work on the sabbath day shall be put to death. (16) The Israelite people shall keep the sabbath, observing the sabbath throughout the ages as a covenant for all time: (17) it shall be a sign for all time between Me and the people of Israel. For in six days ה' made heaven and earth, and on the seventh day [God] ceased from work and was refreshed.

15. Exodus 35:1-3

(1) Moses then convoked the whole Israelite community and said to them: These are the

בְּעָרְבַ שְׁבַת וְאוֹמֵר "וַיְכֹלֵנוּ", מְעַלָּה עָלָיו
הַכְּתוּב כְּאִילוֹ נַעֲשֶׂה שׁוֹתֵף לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיְכֹלֵנוּ" — אֶל
תִּקְרִי "וַיְכֹלֵנוּ" אֶלֹּא "וַיְכֹלֵנוּ". אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר:
מִנִּיּוֹן שֶׁהִדְיָבוֹר כְּמַעֲשֵׂה — שֶׁנֶּאֱמַר: "בְּדָבָר הַי
שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ".

שמות ל"א:י"ג-י"ז

(יג) וְאָתָּה דַבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲנִי
אֶת-שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ כִּי אוֹת הוּא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם
לְדֹרֹתֵיכֶם לְדָעַת כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשְׁכֶם: (יד)
וְשִׁמְרַתֶּם אֶת-הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הוּא לָכֶם
מִחֻלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת כִּי כָל-הַעֲשֵׂה בָהּ מְלֹאכָה
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמִּיהָ: (טו) שֵׁשֶׁת
יָמִים יַעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת
שַׁבְּתוֹן קֹדֶשׁ לַה' כָּל-הַעֲשֵׂה מְלֹאכָה בַּיּוֹם
הַשַּׁבָּת מוֹת יוּמָת: (טז) וְשִׁמְרוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל
אֶת-הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת-הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתֶם בְּרִית
עוֹלָם: (יז) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא
לְעֹלָם כִּי-שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת-הַשָּׁמַיִם
וְאֶת-הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת וַיִּנָּפֵשׁ:
{ס}

שמות ל"ה:א-ג

(א) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עֵדֻת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

things that ה' has commanded you to do: (2) On six days work may be done, but on the seventh day you shall have a Sabbath of complete rest, holy to ה'; whoever does any work on it shall be put to death. (3) You shall kindle no fire throughout your settlements on the Sabbath day.

16. Shabbat 49b:11-12

With regard to the matter itself, **it was taught** in a *baraita* **in accordance with** the opinion of **the one who said** that the thirty-nine labors of Shabbat **correspond to the labors** performed **in the Tabernacle. As it was taught** in a *baraita*: **One is only liable for performing a labor to which there was a corresponding labor in the Tabernacle. They sowed** in order to grow dyes for the Tabernacle, **and therefore you may not sow** on Shabbat. **They reaped, and therefore you may not reap** on Shabbat...

17. Bamidbar Rabbah 12:3

(Context: Several things that God says to Moshe that scare him, to which God gives the same answer each time - all that is required is what the people can do.)

When the Holy One said to Moshe (Exodus 25:8) "Make Me a tabernacle, that I may dwell among them," Moshe said, "Who could make a temple that You could dwell in?" As the verse (Kings I 8:27) says "Even the highest heavens cannot contain you." And it says (Jer. 23:24) "For I fill both heaven and earth." And (Isaiah 66:1) says "The heavens are My throne and the earth is my footstool." The Holy One replied, "I am not asking based on My ability, but based on theirs, the whole world cannot hold My glory, and not one of My suns, rather, I only request from you (a tabernacle) of 20 x 20 x 8 (amot). To this Moshe answered (Psalms 91:2) "You who dwell in the shelter of the Most

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵלָהּ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אֹתָם: (ב) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לְכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לֵה' כָּל־הַעֲשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת: (ג) לֹא־תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת: {פ}

שבת מ"ט ב:י"א-י"ב

תְּנִיָא כְּמֵאן דְּאָמַר כְּנַגְד עֲבוּדוֹת הַמְּשָׁכָן. דְּתְנִיָא: אֵין חִיבִין אֶלָּא עַל מְלָאכָה שְׁכִיּוּצָא בַּהּ הֵיטָה בַּמְּשָׁכָן. הֵם זִרְעוּ, וְאִתָּם לֹא תִזְרְעוּ. הֵם קָצְרוּ, וְאִתָּם לֹא תִקְצְרוּ...

במדבר רבה י"ב:ג'

וְכַן בְּשַׁעֲה שְׁאָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (שְׁמוֹת כה, ח): וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנִתִּי בְּתוֹכְכֶם, אָמַר מֹשֶׁה מִי יוּכַל לַעֲשׂוֹת לוֹ מִקְדָּשׁ שְׁיִשְׁרָה בְּתוֹכוֹ, (מְלָכִים א ח, כז): הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלְכְלוּךָ וְגו', וְאָמַר (יִרְמִיָּה כג, כד): הֲלֹא אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ אָנִי מֵלֵא וְגו', וְאָמַר (יִשְׁעִיָּה סו, א): הַשָּׁמַיִם כִּסְאֵי וְהָאָרֶץ רִגְלֵי וְגו'. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינִי מְבַקֵּשׁ, לְפִי כַּחֲסֵי אֶלָּא לְפִי כַּחֲסֵי, כְּשֵׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ כָּל הָעוֹלָם כָּלֹּא אֵינוֹ יְכוּל לְהַחֲזִיק כְּבוֹדִי וְלֹא שְׁמֵשׁ אֶחָד מִשְׁלֵי, אֶלָּא אֲנִי אֵינִי מְבַקֵּשׁ מִיָּדֶךָ אֶלָּא עֲשָׂרִים בְּדָרוֹם וְעֲשָׂרִים בְּצָפוֹן וְשִׁמוֹנָה בַּמִּזְרָב. לְכֶךָ מֹשֶׁה אָמַר: יֹשֵׁב בְּסִתְרֵי עֲלִיוֹן, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בְּסִתְרוֹ שֶׁל עוֹלָם הוּא רוֹאֶה אֵת הַכֹּל וְאֵינוֹ נִרְאֶה, הוּא נִתְאַוָּה לְלוֹן בְּצִלָּנוּ.

High," the Holy One Who dwells in the shelter of the world, Who sees all and is not seen, God yearns to stay among us."

18. Bereshit Rabbah 3:9

(9) Rabbi Shmuel bar Ami said: From the beginning of the creation of the world, the Holy One desired to enter into a partnership with the creations below. Either way, it [the wording of the verse] is difficult. If it [the counting of the days] was for the purpose of a tally, it should have said: 'One, two, three,' or else 'first, second, third'; is it proper to say: 'One, second, third?' This is bewildering. (Echad refers to the One God.) When did the Holy One repay them? (fulfill God's desire, and also fix the wording) It was later, at the establishment of the Tabernacle, as it is stated: "The one who presented his offering on the first day" (Numbers 7:12) – [alluding to] the first [day] of the creation of the world. The Holy One said: 'It is as though I created the world on that day.' (1 Nisan, the day the mishkan was erected)

It was taught: That day was conferred with ten crowns. It was the first day of the act of Creation; the first day for [years of] kings; the first day for the princes; the first day for the priesthood; the first day for the Divine Presence [on earth], as it is stated: "They shall craft a sanctuary for Me [and I will dwell in their midst]" (Exodus 25:8); the first day for blessing; the first day for sacrificial service; the first day for the prohibition of improvised altars; the first day for slaughtering [sacrifices] in the north; and the first day for descent of fire [from heaven], as it is stated: "Fire emerged from before the Lord..." (Leviticus 9:24).

בראשית רבה ג' ט'

(ט) אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אַמִּי, מִתְחִלַּת בְּרִיתוֹ שֶׁל עוֹלָם נִתְאַוָּה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת שְׁתַּפּוֹת בְּתַחְתּוֹנִים, מִה נִפְשָׁד, אִם לַעֲנִין הַחֲשׁבוֹן, לֹא הָיָה צָרִיךְ לְמִימַר אֶלֶּא אֶחָד, שְׁנַיִם, שְׁלֹשָׁה, אוֹ רֵאשׁוֹן, שְׁנַיִ, וְשְׁלִישִׁי. שָׁמָּא אֶחָד, שְׁנַיִ, שְׁלִישִׁי, אֶתְמָהָא. אֵימַתִּי פָּרַע לָהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְהֵלֵן בְּהַקְמַת הַמִּשְׁכָּן, שְׁנֵאמַר (במדבר ז, יב): וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן אֶת קָרְבָּנוֹ, רֵאשׁוֹן לְבְרִיתוֹ שֶׁל עוֹלָם, אָמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאִלוֹ בְּאוֹתוֹ יוֹם בְּרֵאתִי אֶת עוֹלָמִי. תְּנִי עֶשֶׂר עֶטְרוֹת נֹטֵל אוֹתוֹ הַיּוֹם, רֵאשׁוֹן לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, רֵאשׁוֹן לְמַלְכִים, רֵאשׁוֹן לְנִשְׂיָאִים, רֵאשׁוֹן לְכַהֲנָה, רֵאשׁוֹן לְשְׂכִינָה, שְׁנֵאמַר (שמות כה, ח): וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, רֵאשׁוֹן לְבְרָכָה, רֵאשׁוֹן לְעִבּוּדָה, רֵאשׁוֹן לְאִסּוּר הַבְּמָה, רֵאשׁוֹן לְשַׁחֲטָה בְּצַפּוֹן, רֵאשׁוֹן לְיִרִידַת הָאֵשׁ, שְׁנֵאמַר (ויקרא י, ב): וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וּגו'.